

INTERNATIONAL INSTRUMENTS OF COLLABORATION IN THE BLACK SEA REGION

Elena Manea, PhD Candidate, Peoples Friendship University of Russia

Abstract: Economic, environmental and other problems of the Black Sea region can not be addressed in isolation from the political and legal environment, excluding mutual interests of its member states, common regional interest. Coherence in addressing common regional problems is achieved through agreements, conventions and other international instruments between countries. This activity needs to be regulated through the development of international legal resources of the organization efficient and effective use of all the possibilities of the Black Sea region. At this stage of development of international legal cooperation Black Sea states seem relevant study specific nature of international legal regulation of the Black Sea region; definition of the role and place of Ukraine in modern processes and integration of sub-regional cooperation; study of the main trends in the treaty practice of the Black Sea; identification and examination of organizational and legal forms of international legal cooperation Black Sea countries; legal analysis and research activities of the legal status established in the Black Sea region of international organizations; study of the problems and the bilateral cooperation of the Black Sea.

Keywords: postmodernism, Russia, East, West, culture

Problemele din regiunea Mării Negre a devenit o componentă însemnată a activității politice externe a multor țări începând cu ultimul deceniu al secolului al XX-lea - secolul al XXI -lea. regiunea Mării Negre a atras atenția pentru realizarea liniilor directoare în politica mondială-interesele strategice economice și militare, nu numai datorită resurselor sale bogate naturale, dar de asemenea și pentru poziția sa geopolitică și geostrategică.

Istoria problemelor de dezvoltare ale Mării Negre este destul de îndelungată, situațiile de drept internațional care au apărut țineau de reglementarea juridică a accesului la Marea Neagră. Această problemă se datorează cumulului de factori economici, politici și alte ale vieții sociale existenți în țările din jurul acesteia. Problemele de cooperare între și cu statele de la Marea Neagră au schimbat condițiile de conviețuire istorică în acest areal. Lungă perioadă de timp, reglementarea regimului juridic al Mării Negre a avut ca scop consolidarea prin mijloace legale a autorității celei mai puternice și mai influente țări din regiune, ignorând suveranitatea altora. Schimbarea forțe în lume, în anii 90 au condus la suveranitatea și securitatea țărilor din regiunea Mării Negre, garantându-li-se extinderea utilizării resurselor din arealul Mării Negre, în conformitate cu principiile general recunoscute ale dreptului internațional.

Schimbări pozitive în situația internațională din regiune sunt posibile în mod real printr-o reglementare eficientă, extinderea în continuare a cooperării între statele de la Marea Neagră se adresează atât statelor, cât și comunității internaționale care să vizeze exploatarea comună și rațională a tuturor oportunităților de la Marea Neagră.

Mările și oceanele lumii un rol imens în viața economică a omenirii. Asociate cu dezvoltarea, bunăstarea statelor, au constituit obiectul de studiu al problemelor și oportunităților de exploatare de resurse naturale de la Marea Neagră. Multe instituții academice, organizații internaționale, asociații există și funcționează în diverse și extinse

zone ale Mării Negre. Marea Neagră, datorită poziției sale geografice aparte a jucat un rol important în stabilirea și dezvoltarea relațiilor dintre popoarele din regiune, influențând spațiul relațiilor internaționale. Regiunea Mării Negre este una dintre cele mai renumite zone istorice ale contactelor etnice, interrelaționări și ciocniri între diferitele popoare și țări, înregistrându-se în această zonă din cele mai vechi timpuri. S-a vorbit despre acest rol a Mării Negre de mediator în relația popoarelor de pe coasta ei, dar popoare mai mult separate, de factor coeziv între state. Marea Neagră este o răscruce de civilizații. Regiunea Mării Negre, care a devenit astăzi unul din centrele de politicile europene și mondial, face parte astăzi mai mult decât oricând din "jucători" din lume. Statele Unite ale Americii vede regiunea în primul rând ca pe "un coridor strategic", deschizând calea pentru crize grele zonale, funcționând în același timp ca "o barieră a civilizației" între lumi islamice și creștine.

Regiunea Mării Negre a fost dintotdeauna caracterizată de o mare varietate de civilizații, culturi și religii. Întreaga istorie a regiunii, bogăția, prosperitatea sau declinul, au fost determinate de relația dintre nord și sud, est și vest. Imperiile și civilizațiile - romane și bizantine, otomane și rusă - au lăsat amprenta pe malul Mării Negre. Pe coasta de nord a Mării Negre, în cele mai vechi timpuri a fost Drumul mătăsii dinspre Asia prin Caucaz spre Europa de Sud-Est, în care a determinat un comerț activ între Est și Vest. Importanța geopolitică a regiunii rezultă din amestecul de culturi, spațiul fiind la răscruce de civilizații, de comerț internațional, idei, influențe. Există unele confruntări istorice, datorită faptului că unele state de la Marea Neagră nu au încredere unul în celălalt. Conflictetele etno-politice în regiunea Mării Negre vin, de obicei, din lunga istorie de dezvoltare și, în fapt, se întâmplă de mai multe secole. Prezența conflictelor etnice împarte în mod obiectiv regiunea Mării Negre de către o coaliție de state (Turcia, Azerbaidjan, Rusia, Armenia), reducând potențialul de integrare al regiunii. La rândul său, reducerea integrării creează bariere pentru dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării economice în regiune, care trebuie, de asemenea, să se diversifice în beneficiul cetățenilor. Problemele politice și juridice acute din jurul Mării Negre au avut un rol extrem de important în economia statelor de coastă de la Marea Neagră și în asigurarea securității lor.

Regiunea Mării Negre este la intersecția dintre Europa și Asia și a fost arealul de dispută și conflict de secole îndelungate. Locația acesteia este avantajoasă din punct de vedere politic, economic și militar, pentru o lungă perioadă de timp în această zonă a putut fi identificat un interes continuu al mai multor țări, toate acestea conturând conținutul principal al Mării Negre în dreptul internațional. În anii '50 al relațiilor internaționale importante au fost practicile contractuale în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor de transport în Marea Neagră, exploatarea rațională a resurselor biologice și minerale. Deosebit de acută este problema fondurilor de dezvoltare prevenirii și combaterii poluării marine.

Schimbarea atitudinii forțelor la nivel mondial a dus la formarea în zona Mării Negre a unor condiții politice și economice care permit, din punct de vedere practic, cooperarea între țările din zona Mării Negre, cel puțin la nivel teoretic. În contextul Războiului Rece, între Est și Vest a fost o concurență strategică. În perioada de după Războiul Rece, a devenit mai complex și mai dificil de gestionat situația țărilor. După Războiul Rece, prezența unei superputeri politice și militare părea că va furniza stabilitate. Colapsul Uniunii Sovietice pe de o parte a eliberat cele mai vechi surse de tensiune și nemulțumire, dar pe de altă parte, a permis pentru prima dată apariția unor preocupări cu adevărat comune în jurul Mării Negre.

Ca urmare a extinderii NATO și UE, Marea Neagră a devenit granița de est a Europei și în astfel de forme, este o regiune strategică importantă în sine. Este evident că Marea Neagră nu mai poate fi controlată și/ sau dominată. În istoria lungă și complicată a regiunii, există provocări privind cooperarea acestor state, țările din regiune tind să ofere stimulente și instrumente pentru a participa activ în instituții economice globale și în comunitatea politică internațională.

Într-un sens geografic, această regiune se referă la Marea Neagră, și situate pe coasta Mării cuprinde Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia, Ucraina, unele dintre cele mai diferite țări. Statele riverane Mării Negre reprezintă o "zonă relativ izolată a relațiilor internaționale, reglementarea juridică internațională aparține dreptului internațional. Toate aceste țări sunt interesate în utilizarea eficientă a întregului potențial al Mării Negre și a resurselor sale. Fiecare dintre ele se conectează pe anumite planuri al utilizării potențialului astfel încât primească de la el și beneficii economice pentru economia națională. Țările de la Marea Neagră are un număr mai mare de 300 de milioane de oameni, în comparație cu mai cele 490 de milioane în UE extinsă.

Regiunea Mării Negre este foarte diversă atunci când vine vorba de model politic, nivel economic, ideologie și capacități militare. Economii lor diferă în mărime (pe de o parte, Turcia și Rusia și pe de altă parte toate celelalte țări), precum și în caracteristicile lor instituționale și perspectivele de integrare euro-atlantică și internațională. Bulgaria și România au aderat la UE în 2007, Turcia este încă un candidat pentru aderarea la UE, Georgia și Ucraina aspiră la aderarea la UE, dar este puțin probabil să se alăture în viitorul apropiat, și în cele din urmă Rusia, în special, care nu are ambiții de a adera la UE și care are o viziune de dezvoltare și de integrare proprii și care în principal vizează re- integrare din spațiul post-sovietic a statelor dinprejurul său. Astfel, regiunea este afectată de interese concurente din UE, precum și din Rusia. Sursele suplimentare au în vedere interese diferite la această regiune văzută ca un coridor de tranzit pentru resursele energetice din bazinul Mării Caspice spre Europa. Eforturile recente ale UE de diversificare a aprovizionării cu energie - în special pentru a reduce dependența UE de Rusia, care este acum nu numai cel mai mare furnizor de gaze naturale pentru Europa, dar, de asemenea, controlează cea mai mare parte de tranzit a țărilor bogate în resurse energetice din zona Mării Caspice(în special, Kazahstan și Turkmenistan). Toate acestea explică interesul în creștere în regiunea Mării Negre și, ca urmare, rivalitatea dintre Rusia și UE, în zona Mării Negre.

Regiunea Mării Negre cuprinde un grup eterogen de țări Bulgaria, România, Ucraina, Rusia, Georgia și Turcia. Economii lor diferă, instituțional sunt diferite și perspectivele de integrare cu care se confruntă generează probleme foarte diferite în fiecare din aceste țări. Performanța economică a regiunii în anii 1990 a fost extrem de instabilă, țările au fost scutite de conflicte interne, dar nu mult mai bine decât restul lumii. Cu toate acestea, în anii 2000, regiunea s-a bucurt de o redresare destul de rapidă însoțită de modificări structurale de bun augur pentru țări, cu toate că situația de pe piața forței de muncă și condițiile sociale, în general, este încă foarte dificilă.

Eterogenitatea economică a regiunii Mării Negre și problemele politice sunt factori-cheie în prezent ceea ce conduce la un nivel relativ scăzut de integrare regională a țărilor. Acesta are loc, în general, numai în măsura în care acesta este compatibil cu formatul(foarte inegal) al relațiilor cu țările UE. În același timp, sub auspiciile Rusiei, care, având în vedere

dimensiunea economiei sale, reprezintă potențial "centrul de greutate" al regiunii, lucru se pare la fel de problematic.

În acest stadiu de dezvoltare a relațiilor internaționale, cooperarea juridică a statelor de la Marea Neagră are o natură specifică, fapt relevant în actele de reglementare juridică internațională din regiunea Mării Negre. Astfel, aceste acte normative cuprind definirea locului și rolului statului în procesele de integrare și de cooperare sub-regională modernă; principalele tendințe în practica tratatelor Mării Negre; identificarea și examinarea unor forme organizatorice și juridice de cooperare juridică internațională între țările de la Marea Neagră; Analiză juridică și activitățile de cercetare ale statutului juridic stabilit în regiunea Mării Negre prin intermediul organizațiilor internaționale, studiul problemelor și al cooperării bilaterale a Mării Negre ar fi putut conduce până la criza din Ucraina la predicție pozitive pentru regiunea Mării Negre. Consolidarea reformelor instituționale din unele țări precum Ucraina, Turcia, Georgia, politicile economice prudente și îmbunătățirea climatului de investiții sunt măsuri care vor fi necesare pe termen lung pentru o dezvoltare economică durabilă. Pași mai decisivi spre integrarea regională și economică în UE ar fi cu siguranță utili. Cu toate acestea, o astfel de integrare va necesita schimbări semnificative în poziția politicii regionale a UE, un nivel mai ridicat de încredere reciprocă, soluționarea "conflictelor înghețate", rezolvarea crizei din Ucraina, precum și - nu cel mai puțin - depinde în cele din urmă cu privire la perspectivele de cooperare între Rusia și Uniunea Europeană.

Situația din jurul Mării Negre continuă să fie importantă pentru toate țările de la Marea Neagră prin corelarea cu alte țări din imediata vecinătate și cu piața mondială. De aici rezultă rolul semnificativ al Mării Negre pentru dezvoltarea economică și comercială a statelor de la Marea Neagră.

În această regiune, cele mai acute probleme s-au concentrat în spațiul post-sovietic. Aici, conflictele "înghețate" și cele recente configurează o nouă dimensiune a politicii și dreptului internațional de astăzi plin contradicții politice și ideologice nerezolvate.

Pe parcursul ultimului deceniu, regiunea Mării Negre a asistat la multe încercări de a consolida cooperarea regională. Lupta pentru influență în regiune, special escaladată în ultimii ani, când Marea Neagră a devenit un punct nevralgic de insecuritate strategic pentru Europa. În același timp, fiecare dintre țările din zona Mării Negre tinde să aibă un avantaj față de alte țări în dorința de a asigura autoritatea în acest domeniu important al lumii, iar de aici derivă o mulțime de probleme importante, care împiedică cooperarea reală dintre statele de la Marea Neagră.

Formal, cooperarea economică între țările din regiune se realizează în cadrul Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN). Creată în 1992 și transformată într-o organizație regională cu spectru larg, aceasta a contribuit la consolidarea cooperării regionale și realizarea de noi interese comune. În realizarea cooperării strategice la Marea Neagră este de remarcat și participarea altor organizații europene: Uniunea Europeană, Consiliul Europei (în consolidarea democrației și păcii), O.S.C.E. (stabilitatea securității europene). Uniunea Europeană tinde să fie o forță influentă în politica mondială, cu mare influență asupra dezvoltării dreptului internațional modern. Astăzi, în Uniunea Europeană, cea cu 28 de state, România și Bulgaria sunt membre, iar Turcia este un candidat UE, Ucraina este divizată pe opțiuni, Georgia este pro-occidentală, Azerbaidjanul pare să fie încă sub influența

Rusiei. Astăzi, din cele șase țări de la Marea Neagră, România, Bulgaria și Turcia sunt membri ai NATO și partenerii strategici ai acestei alianțe și-a declarat Rusia.

Organizațiile regionale și internaționale interesate în dezvoltarea cooperării economice regionale la Marea Neagră au contribuit la o evaluare comună și mai adecvată a posibilităților de dezvoltare a regiunii Mării Negre, stabilind rolul și locul acestei regiuni în politicile europene și mondiale. În regiunea Mării Negre, există alte organizații internaționale și regionale, față de care statele din regiunea Mării Negre sunt poziționate în mod diferit. Acest fapt constituie o barieră în cooperarea dintre aceste țări. Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică - GUAM este o organizație regională internațională, compoziția sa include Republica Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina, doar două state intrând în arealul nostru de studiu, altele nu. Comunitatea Statelor Independente(CSI) este o organizație regională, formată dintr-un număr de state din fostele republici sovietice. Statele fondatoare ale acestor state au semnat și ratificat Acordul privind înființarea C.S.I. din 8 decembrie 1991 și Protocolul său din 21 decembrie 1991, și care include Armenia, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Rusia, Tadjikistan, Uzbekistan, Turkmenistan, Ucrain. Semnat, dar nu ratificat de Azerbaidjan și Republica Moldova. Statele membre au considerat că statul și-a asumat obligații în temeiul Cartei CSI pe parcursul anului, după aprobarea acestuia. Ucraina și Turkmenistan a ratificat Carta CSI și sunt statele participante. Perspectiva de integrare economică mai strânsă între țările din țările CSI și non- CSI din Marea Neagră sunt asociate cu posibile probleme de dimensiune mai mare. Faptul că unele state au simțit această organizație ca pe o pârghie de influență rusească a determinat poziționarea diferită și chiar ieșirea din comunitate a unor state. Eurasia este o organizație economică internațională. Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Rusia și Tadjikistan sunt membre ale Comunității Economice Euro-Asiatice de la începuturile sale. Uzbekistan au semnat un protocol de aderare pe 25 ianuarie 2006, statutul de observator în EURASEC având Ucraina și Moldova (mai 2002), Armenia (din ianuarie 2003). Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa este o organizație regională internațională care cuprinde 56 de state membre, inclusiv în toate țările europene(Bulgaria, România), Georgia, Rusia, Turcia, Ucraina, alte țări CSI, SUA și Canada. OSCE este o organizație de prevenire a conflictelor, de gestionare a situațiilor de criză și situațiilor de conflict și de reabilitare post-conflict. OSCE are o abordare cuprinzătoare a securității regionale, care include dimensiunile politico-militare, economice și de mediu, și umană.

Regiunea Mării Negre în sensul cel mai larg este un mozaic de suprapunere a intereselor politice și sfereor de influență a principalilor actori ai politicii internaționale. Deși riverane Mării Negre sunt numai șase state, regiunea este de o importanță la nivel global și care este exercită în mod constant un impact semnificativ asupra evenimentelor internaționale. Importanța strategică a mării și a strâmtorilor combinată cu situația extrem de favorabilă întregii regiuni a Mării Negre din punct de vedere al interesului politic, a determinat constant ca în acest areal multe state să exploateze beneficiile, militare și economice. Statele din Europa, Statele Unite ale Americii, Rusia au încercat să -și consolideze poziția noastră în acest spațiu, asigurând dominația unora din țările de la Marea Neagră. Interesul față de aceste de state de coastă și potențialului economic al Mării Negre a crescut în mod semnificativ.

BIBLIOGRAFIE:

Lukashuk, I.I., *Globalizaty, gosudarstvo, prava XXI veka*, Moska, 2001

Kapustin, A. Y., *Mejdunarodnie organizaty v globaliziryshea mire*, Moskva, 2010

Yazikova A. A. *O geopolitike i geoekonomike bolshovo Prichernomorya*,

<http://vestnik-evropy.squarespace.com/all-articles/2012/4/17/878178679319.html>

Serghei Kulik, *Chernomorski dialog- vozmozhno li on?*, [http:// nomos.com.ua](http://nomos.com.ua).